

JAARLIJKS CONGRES – ADHD – EDITIE 2022

10 maart 2022

Jaarbeurs, Utrecht

Programma

09.15 uur Registratie en ontvangst met koffie en thee

10.00 uur Opening congres door dagvoorzitter Dr. Guido van de Luitgaarden [Euregionaal Congresburo]

10.15 uur Prof. Dr. Jan Buitelaar [Radboud UMC] - Laatste ontwikkelingen en praktische handreikingen in het werken met jeugdigen en adolescenten met ADHD

11.10 uur Dr. Wouter Groen [Karakter] - ADHD bij (jonge) mensen met autisme

12.05 uur Pauze

12.20 uur Prof. Dr. Xavier Moonen [Universiteit van Amsterdam / Koraal] - Behandel- en begeleidingsmogelijkheden bij jeugdigen met ADHD en een licht verstandelijke beperking

13.15 uur Lunchbuffet

14.00 uur Deelsessies

Deelsessie 1A Prof. Dr. Sandra Kooij [PsyQ] - Vrouwen met ADHD in relatie tot stemmingswisselingen

Deelsessie 1B Dr. Jorien van Hoorn [Universiteit Leiden] - ADHD en de kansen en risico's van social media

15.00 uur Pauze

15.30 uur Deelsessies

Deelsessie 2A Dr. Sebastiaan Dovis [Youz] - Het begrijpen van ADHD gedrag

Deelsessie 2B Drs. Arno de Poorter [Hulp bij ADHD] - Behoeften en talenten van mensen met ADHD

16.30 uur Afsluiting

17.00 uur Einde

Deelnemers aan het live congres dienen na afloop de gemiste deelsessies online nog te volgen. Pas na het doorlopen van het volledige programma zal de deelnemer een bewijs van deelname en eventuele registerpunten ontvangen.

Sprekers

Dr. Guido van de Luitgaarden

Bijdrage: Dagvoorzitter

Guido van de Luitgaarden is opgeleid als sociaal-pedagogisch hulpverlener en werkte in die hoedanigheid onder meer in het sociaal-cultureel werk. Hij was gedurende 16 jaar als senior onderzoeker en docent werkzaam bij Zuyd Hogeschool, lectoraat Sociale Integratie. Guido promoveerde aan de University of Salford (VK) op een proefschrift over oordeels- en besluitvorming bij vermoedens van kindermishandeling. Sinds 2006 is hij verbonden aan het Euregionaal Congresburo en het Centrum voor Educatie en Supervisie. Daarnaast is hij echtgenoot en (pleeg)vader. Ook is hij voorzitter van de Raad van Toezicht van het Steunpunt Mantelzorg Zuid.

Radboud UMCP Prof. Dr. Jan Buitelaar

Bijdrage: Weg met misverstanden over ADHD

Prof. dr. Jan Buitelaar is hoogleraar psychiatrie en kinder- en jeugdpsychiatrie, verbonden aan het Radboudumc. Hij is verbonden aan het Donders Institute for Brain, Cognition and Behaviour en voormalig bestuursvoorzitter van het Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie. Buitelaar leidt onderzoeksprojecten bij kinderen, adolescenten en volwassenen met ADHD, autisme, agressief gedrag, en stemmingsproblemen.

Jan Buitelaar gaat in deze inleidende presentatie in op de laatste ontwikkelingen in het werken met jeugdigen en adolescenten met ADHD. Heben we het over een modediagnose? Wat zegt deze diagnose over het functioneren van de hersenen en hoe verantwoord om te gaan met het voorschrijven van medicijnen?

Dr. Wouter Groen

Bijdrage: ADHD bij mensen met autisme

Wouter is kinder- jeugdpsychiater bij Karakter en werkt momenteel voor het cluster licht verstandelijke beperking (LVB). Daarnaast is hij als senior onderzoeker verbonden aan het Radboud Universitair Medisch Centrum St. Radboud en het Donders Centre for Cognitive Neuroscience in Nijmegen, waar hij zich bezighoudt met de werking van de hersenen en functionele MRI bij kinderen met autisme.

De ontwikkelingsstoornissen ADHD en autisme zijn in de praktijk niet altijd gemakkelijk te herkennen. De diagnose ADHD wordt gebaseerd op de drie hoofdkenmerken hyperactiviteit, impulsiviteit (in denken en doen) en verhoogde afleidbaarheid. ASS heeft vier kernsymptomen: een stoornis in de ontwikkeling van wederkerige sociale relaties, een stoornis in verbale en non-verbale communicatie, een stoornis in het verbeeldend vermogen en een beperkt en stereotiep gedragspatroon. Welke kennis uit wetenschappelijk onderzoek is relevant en hoe hiermee om te gaan in de praktijk?

Prof. Dr. Xavier Moonen

Bijdrage: ADHD in combinatie met een LVB: wat weten we en hoe kunnen we het best begeleiden?

Xavier is orthopedagoog en GZ-psycholoog. Hij is verbonden aan Koraal te Sittard, is bijzonder lector 'inclusie van mensen met een verstandelijke beperking' aan Zuyd Hogeschool te Heerlen en bijzonder hoogleraar op het gebied van kennisontwikkeling over kinderen, jongeren en jongvolwassenen met Licht verstandelijke Beperkingen (LVB) aan de Universiteit van Amsterdam. Zijn interesse gaat uit naar communicatie met mensen met (L)VB, naar instrumentontwikkeling voor het herkennen van LVB, naar onderzoek over mensen met (L)VB in contact met politie en justitie en naar het zelf onderzoek doen door mensen met (L)VB.

In wetenschappelijke kringen is een voortdurende discussie over nut en noodzaak van de classificatie ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder). Maar dat er hele drukke kinderen en volwassenen zijn die zich slecht kunnen concentreren en snel en impulsief kunnen reageren in interactie met hun omgeving zal niemand ontkennen. Een deel van deze kinderen en volwassenen heeft ook de classificatie Licht Verstandelijke Beperkingen (LVB). Maar over wie hebben we het dan en wat is kenmerkend voor hun gedrag en hoe verhoudt zich dit met de classificatie ADHD en hoe kunnen professionals hier het beste mee omgaan? Op deze thema's zal in deze lezing nader worden ingegaan aan de hand van theorie, concrete voorbeelden en aanbevelingen.

Prof. Dr. Sandra Kooij

Bijdrage: Hormonale stemmingswisselingen bij vrouwen met ADHD gedurende de levensloop

Sandra Kooij is psychiater en sinds 1995 bezig met ADHD op volwassen leeftijd te onderzoeken, te onderwijzen en te behandelen. Ze richtte in 2002 bij PsyQ Den Haag Afdeling en Kenniscentrum ADHD bij volwassenen op, en verder the European Network Adult ADHD en de DIVA Foundation, die het Diagnostisch interview voor ADHD bij volwassenen uitgeeft in 28 talen. Sinds 2020 is ze bijzonder hoogleraar ADHD bij volwassenen. Haar onderzoek richt zich op ADHD, slaap en gezondheid, ADHD bij ouderen, en op ADHD en hormonale stemmingswisselingen bij vrouwen.

Vrouwen met ADHD rapporteren bovengemiddeld veel klachten van depressie, prikkelbaarheid of agressie en verlies van controle over hun gedrag in de laatste week voor de menstruatie. Dit geldt ook voor de periode na de bevalling en in de overgang. Uit ons onderzoek onder 200 vrouwen met ADHD vergeleken met gegevens uit de algemene bevolking, blijkt dat vrouwen met ADHD inderdaad 2-3x zo vaak ernstige klachten ervaren in deze drie perioden. Een verklaring kan zijn dat dit samenhangt met afname van de oestrogeen spiegel in die perioden, en dat dit inwerkt op de eveneens lage dopamine spiegel in de hersenen bij ADHD. Aan de hand van casuïstiek wordt duidelijk wat hier praktisch aan te doen is middels behandeling.

Dr. Jorien van Hoorn

Bijdrage: ADHD en de kansen en risico's van social media

Jorien van Hoorn studeerde psychologie aan de Universiteit Leiden. Zij werkt als psycholoog en cognitief gedragstherapeut VGCT i.o. bij de Bascule en is Universitair Docent aan de Universiteit Leiden.

Jorien van Hoorn geeft eerst een inkijk in het puberbrein om te zien hoe sociale feedback wordt verwerkt en wat er gebeurt in de hersenen bij het gebruik van sociale media. Aan de hand van data uit wetenschappelijk onderzoek bespreekt zij de gevoeligheid voor sociale feedback bij jongeren met ADHD en de risico's en kansen die dat met zich meebrengt. Zij zal hierbij nader in gaan op de relatie tussen ADHD-symptomen en sociale media, gekoppeld aan tips hoe hiermee om te gaan in de praktijk.

Dr. Sebastiaan Dosis

Bijdrage: Systemische behandelingsaanpak van ADHD

Sebastiaan Dosis is GZ-psycholoog in opleiding tot specialist en is werkzaam bij het FACT en de polikliniek van GGZ instelling Youz in Zaandam. Eerder, na zijn wetenschappelijke promotie (met ADHD als focus), was hij werkzaam als onderzoeker en docent bij de afdeling Ontwikkelingspsychologie van de Universiteit van Amsterdam (UvA). Verder geeft hij door

het hele land lezingen over ADHD voor ouders, leerkrachten en hulpverleners. Zijn expertises zijn o.a. ADHD bij kinderen, adolescenten en volwassenen, executief functioneren (i.h.b. werkgeheugen), motivatie / bekrachtiging, brain training, gamificatie, (neuro)psychologische assessment en behandeling.

Kinderen en adolescenten met ADHD zijn snel afgeleid, vergeetachtig, praten veel en voor hun beurt en vertonen vaak druk gedrag. In deze deelsessie vertelt Sebastiaan DAVIS aan de hand van de nieuwste wetenschappelijke inzichten waarom kinderen en adolescenten met ADHD dit gedrag vertonen en hoe je daar als leerkracht en hulpverlener zo goed mogelijk mee kunt omgaan.

Drs. Arno de Poorter

Bijdrage: ADHD - hoe werkt dit bij jezelf?

Arno studeerde psychologie en is directeur van Hulp bij ADHD. Hij begeleidt mensen (met ADHD), geeft lezingen en trainingen en heeft ruime expertise op het gebied van jobcoaching en bemiddeling.

De behoeften en talenten van mensen met ADHD verschillen vaak sterk van die van mensen zonder ADHD. Voor mensen met ADHD is het een uitdaging om zichzelf te mogen zijn en zich zo goed mogelijk te ontwikkelen in een maatschappij waarin de meeste mensen geen ADHD hebben. Voor mensen in de omgeving van mensen met ADHD – zoals partners, ouders, leraren en hulpverleners – vormt het een uitdaging om de persoon met ADHD te begrijpen en hen hierin te begeleiden. Arno zal aan de hand van zijn ervaringen als mens met ADHD laten zien op welke manier je mensen met ADHD in hun kracht kan zetten.